

DONES

ISABEL-CLARA SIMÓ

—Tu no ho entens!
—I és clar que ho entenc, preciosa. Repeteixo: cap home no val ni una sola llàgrima. Això t'ho dic jo —i la Neli sucà mandrosament un melindro a la xocolata, que encara cremava.

—Ja ho sento, que m'ho dius tu! No puc suportar-les, coses com aquesta: és una frase idiota. I és clar que, si ho acabes de dir *tu*, siguis *tu* qui ho dius! I què vol dir, tot plegat? «Això t'ho dic jo»! Marededéu! Què vol dir, eh? M'ho pots dir?

—Calma't, preciosa! I no t'embalis així. Vol dir —i la Neli s'interrompé perquè tenia la boca plena. S'eixugà delicadament els llavis i petà la llengua—, vol dir que el qui diu «això t'ho dic jo» té alguna mena d'autoritat.

—Autoritat? —preguntà la Sofia completament exasperada, amb un sacseig de cap. Tenia les ales del nas inflades, com un apagaveles de carn.

—Sí, reina, sí: experiència, per exemple. No em negaràs que jo —i s'assenyalà el pit, amb l'ungla llarga,

corbada i vermella de l'índex— en sé més que tu, d'homes. No m'hi va a mi, la monogàmia —la paraula «monogàmia» li quedà un moment penjada dels llavis, voluptuosament enganxada al *rouge* lilós.

—I què n'has tret, tu, de tanta experiència, eh?

—A *mi* no em deixa ningú, xata: això n'he tret. Però encara que no, el que sí que *és* idiota és que descarreguis en mi el teu mal humor. Això és idiota de debò.

Aleshores la Sofia començà a somicar i a cercar a la bossa el mocador, que no trobava; anava posant sobre la taula un manoll de claus, un plec de papers, una pinta, un aerosol que perfumava l'alè, un bolígraf platejat i, finalment, el paquetet rebregat dels *kleenex*. Tot i que es va mocar sense manies, intentava plorar sense fer soroll, perquè eren a la granja «El bon suís», que sempre estava plena i les taules eren a tocar entre si. Tanmateix, era evident que no ho podia evitar, posar-se a plorar.

—Va, reina, va. Au, va, calma't, dona. Plorar! Va, dona, no facis més bestieses i escolta'm.

—Què he d'escoltar?: tu, senzillament, no ho entens.

—Va, va. —La Neli li colpejava suaument l'esquena, com si estigués ennuegada en comptes de plorosa.— Res de plors. Mira si t'entenc: primer —i aixecà el llarg índex i el subjectà amb l'altra mà, per no descomptar-se. La Sofia parà un moment de plorar: sempre emociona que els altres parlin de les nostres coses; o, almenys, que les hagin escoltades—, primer: el teu home n'està tip i vol trencar...

—Vol que ens separem, no trencar! Trenquen els nòvios, els promesos, els amics. Els casats se separen...

—No siguis ruca i escolta. No m'interrompis. Segon: tu no vols... separar-te. Per què no ho vols, és un pur misteri. Això admeto que *no* ho entenc, però tota la resta sé perfectament de què va. Jo, si hagués d'aguantar el Claudi, m'obria les venes, mira què et dic. Però tu ets així i no s'hi pot fer res de res...

La Sofia ja no plorava. Tenia les galtes envermellides i molles, i el cor ple de retrets, un retrets àcids i confusos, que sonaven com si estiguessin gastats, de tant pensar-los. Parlà amb ofesa violència; sense adonar-se'n, feia volar capellans cap a la Neli, que es protegia apartant educadament la cara.

—M'agrada estar casada! M'agrada molt! I m'agrada ser mestressa de casa, ho sents? M'és ben igual el que em digueu totes: a *mi* m'agrada. No em sento ni inferior, ni servil, ni rebaixada, ni trobo que sigui una feina embrutidora! M'agrada veure al dematí la casa amb olor de tancat, el dormitori amb flaire de son, el bany humit de baf i la cuina plena d'esquitxos de greix i que, a mesura que jo hi passo, tot es fa brillant i net i l'aire purificat. I m'agrada fer el sopar del Claudi, i preparar-li cada dia alguna cosa especial. I m'agrada portar-li una beguda quan seu a veure el partit, i fer-li crispetes i posar-me al seu costat a fer ganxet mentre crida «Gooooool!» i «No hi ha dret!» i totes les coses que fa dir el futbol. M'agrada. I saber que, mentre jo cuido la cova, el mascle és a fora, de cacera, per proveir el rebost. M'agrada sentir que sóc una bona lleona, que guarda la cova calenta i abrigada per quan arriba el lleó amb una peça de caça a la boca...

—Au, va, reina, no t'embalis! És la lleona qui caça, preciosa. Els lleons són massa ganduls i massa presumits per embrutar-se els ullals.

—Doncs els llops, tant li fa. O les cabres.

—Els cabrons —digué la Neli amb suavitat i somriugué, i això contagià la Sofia, que també somriugué. I de seguida tornà a plorar, però sense somicar, mirant fixament el mocador de paper, com si volgués veure-hi les penes vessades. A la taula del costat, una noia de cabells llargs i amb un escampall de llibres al davant, la mirà un moment, sorpresa.

—No em vull separar, Neli! No vull! No m'agrada viure sola. No m'agrada gens. Ni passar privacions... Si almenys hi hagués criatures, m'hauria de passar una bona pensió, no? Però així...! Diu que em deixa la casa... Ja veus: com la mantindré, jo, la casa? No sé fer res. No sé treballar de res.

La Neli la deixà plorar una estona, sense tustar-li l'esquena, i aprofità per acabar-se, amb golafre concentració, la xocolata, que ja no cremava. Quan hagué enllestit, li parlà, amb una veu nova. No amb aquella veu lànguida i escandida, plena de «preciosa», «petita», «estimada» i coses així, que sonaven amb més afectació que no pas afecte. Ara no: parlava mirant als ulls, amb l'energia i la claredat de qui sap molt bé la lliçó, i per tot plegat la Sofia se l'escoltava darrera les llàgrimes, però no protegint-s'hi, sinó abocant-s'hi.

—Hi ha tres procediments per retenir un home que ens vol deixar: el primer és posar-se maca, fer un sopar amb espelmes i vestir-se provocativa i sexi...

—Ja ho he provat, això.

—I?

—Res. Va dir: «Estàs grassa, Sofi. Grassa com una vaca. Si tens ganes de cardar, prova amb un altre. A mi

em fas venir basques. És horrible veure una vaca calenta i suada. Duxa't. O fes-t'ho sola». Això va dir.

—Quin bèstia!

—Fa temps que ho diu: «Estàs grassa». Però és que a mi el règim no em fa res! M'aprimo només d'on no m'hauria d'aprimar! —i es passà la mà pels pits, com si n'estigués ofesa—. Però la panxa i el cul, inamovibles. Tants sacrificis que faig! —I assenyala amb la mà plana el cafè de mentida amb llet de mentida i sucre de mentida que tenia a la taula.

—La carn fa alegria, dona!

—Això també és una frase idiota...

—Bé: segon procediment: fer-li gelosia. Mil detallets, com una trucada, una carta, o fins i tot un ram de flors, i ell...

—Ja ho he provat, també! Em va mirar i va dir: «Sofi, aquesta merda de flors, que has pagat amb els *meus* diners, te la faré menjar. A veure si així t'aprimes. I de passada, a veure si la pudor de suada es neutralitza». Ja veus: al principi li agradava, que sués. Perquè és veritat, suo molt. De sota les aixelles, sobretot. I al principi deia que això era molt eròtic, que el feia tornar boig. I ara li fa fàstic! I també té raó en això que estic grassa. Abans deia: a mi m'agraden plenetes. Tenir on agafar-me...

—I tu no li has dit que ell *també* està gras? Ets bleada o què?

—No. Però és veritat, oi que tu també ho has notat? Mira, té un melic molt estrany: se li ha fet un sec horitzontal a la panxa, just per on passa el melic. Sembla així com si tingués dues panxes. És... Com un cul, comprens?, però capgirat —i, sense solta ni volta la Sofia

començà a riure—. Si hi passes el dit, pel sec de la panxa, el té tot oliós. Que també sua, ell! Però vestit no se li noten, les dues panxes. Per als homes és diferent, estar grassos. Molt diferent.

—Així només ens queda el tercer procediment. Nena: és el millor de tots. Aquest sí que no falla mai.

Expectant, la Sofia; molt segura, la Neli, assegudes a la granja «El bon suís», on hom establia els principis de la felicitat universal.

—Has d'estar segura de tu mateixa. Res de fer la plo-ramiques, ni de suplicar, ni d'estar trista. Has de ser l'animació en persona. Canta en veu baixa quan siguis a la cuina (quan hi hagi en Claudi, reina: no t'esforcis quan estiguis sola). Que et vegi sovint sobre d'uns papers fent números, i fins i tot demana-li consell, amb una gran naturalitat. «Portem això amb elegància, estimat», o com sigui que li dius quan esteu sols. I, sobretot, apunta't a un curs. Demana-li els diners. Un curset de... Què cony saps fer tu, preciosa?

—Res. No sé fer res, jo.

—Escrius a màquina?

—Sí. I amb ordinador i tot. Li passo coses a ell, quan m'ho demana. Sempre ha dit que ho faig millor que una secretària professional...

—Ho veus? Doncs un curset de secretariat. Ostres, saps que en sé d'un, jo? Preparen per l'administració pública... Ostres, i quina bona idea! Si t'ho pregunta (eh? Si t'ho pregunta, si no, no), li dius els plans que tens. Que aniràs escassa de peles. I que vols el pis, que te l'has guanyat a força de netejar-lo. I, sempre, allò de «fer les coses amb dignitat».

—Fer-li-ho fàcil? Sense retrets? I per què coi...?

—Reina: hi ha un principi universal pel que fa als homes.

—Torna-hi! Per què m'ho dieu totes, això dels «homes»? El meu és el meu, i cada home és diferent. Estic tipa dels vostres tòpics!

—Aquest principi, reina, val per tots: no suporten la idea de la llibertat. De la llibertat nostra, vull dir. La d'ells ja els agrada prou. Si et sent fer plans d'independència, i a sobre veu que et ve de gust, s'ho repensarà. El que li fa il·lusió és deixar-te. Que estiguis sola, espantada i trista, tot dient-se —i aquí la Neli va estrafer la veu—: S'ho mereix, per vaca. Però que estiguis contenta sense ell, que tinguis plans econòmics, que taral·legis mentre penses en una vida nova, li enverinarà la sang.

.....

—Neli, carinyo, sóc jo una altra vegada. De puta mare. Està simpàtic i tot. Em va donar, tot rialletes de menyspreu, les catorze mil de la matrícula del curset. I ara em troba estudiant sempre que torna. I veu que arribo tard, després que ell, i que el sopar no està fet. M'escridassa una mica, però li ho vaig consultar, això del curset, i va dir: «Molt bona pensada. A veure si així m'estalvio el cony de pensió. No sé per què heu de tenir dret a res, com si no tinguéssiu manetes per treballar». Així doncs, com que ell va dir que era una bona idea, ara s'aguanta. Les coses no van com estava acostumat, però s'aguanta. Per cert, m'he d'examinar d'aquí dos mesos. M'han dit que es

presenten centenars de ties amb experiència, però ho vull intentar. Només són dotze places. M'encanta, saps? La comptabilitat, amb ordinador, és com un joc. Coi, Neli, és emocionant! D'anglès no vaig massa bé, però crec que en sé prou per la prova oral, que és la que compta. L'economia m'atabala més, però tot plegat m'encanta, és que m'encanta. I saps què? Ahir em va preguntar: Quina de les teves amigues t'ha ficat al cap això del curset? La Neli, segur! Aquesta sempre es fica on no la demanen! Perquè et té una mania horrorosa. Sí, estimada, ja ho sé això, que a tu t'agrada que en Claudi et tingui mania, per això t'ho dic, maca, si no, no t'ho diria. I saps què? Abans anava sempre a jugar amb el Jaume Alòs, a casa d'ell, perquè l'Anna en sap molt, de pòquer, i s'ho passaven bé. Havien provat aquí, però jo acabava plorant, de tot el que em deia en Claudi... Bé, doncs van venir, dissabte passat, i no em va escridassar. La veritat és que havia estat assajant una mica, d'ençà que ho havia dit, que jugarien aquí. Tinc una companya a l'acadèmia que en sap un niu, i em va donar consells. Millor: em va donar una tàctica. No facis farols, va dir. Juga baix quan tinguis una bona mà, i quan els altres puguin, t'hi llances. Però no facis farols, sobretot res de farols, que és on s'enganxen els dits els qui no en saben. I res d'apostes fortes. Que tens un trio d'asos? Doncs tu poses el mínim. I si ningú no apuja, mala sort. Fes cara d'innocent. I no parlis! No parlis mai jugant al pòquer! I no intentis fer cara de pòquer! Tu, res, innocent. Com si juguessis sense cap interès a guanyar. Ah! Si tens tres cartes que lliguen, no intentis l'escala ni el color: no surt mai. Això només ho proves si són quatre, les cartes que lliguen... Bé, total que vaig jugar. I vaig guanyar

quatre mil peles. El bo del cas és que és si fa no fa el que va perdre en Claudi. I no em va escridassar ni quan estàvem sols. I no em va dir vaca en tota la nit. Ah! Saps la brusa vermella que em vas deixar? (ja la tinc rentada i planxada, que ni es nota que te l'he estrenada: com si fos de la botiga), doncs sí que hi va reparar, que era nova. «Sembla que vinguis de la matança del porc!», va dir. Però jo sé que m'afavoria i que ell sabia que m'afavoria. Coi, Neli, mira que si aprovo el concurs! De geografia política vaig *molt beeeé*. És que m'encanta. M'encanta de debò...

.....

—Va, preciosa, no t'ho prenguis així. Ja saps la meva dita: cap home no es mereix les nostres llàgrimes. Però ni un de sol...

—No ho aguanto més! Saps què et dic? Que jo també em prendré una tassa de xocolata. Amb nata!

—I és clar que sí, reina. Que el bombin, el Claudi. Fa tants anys que l'haurien d'haver bombat! De naixement, l'haurien d'haver bombat. Però tu, ni una llàgrima.

—He provat de fer-me la dura i...

—Nooo! Cap d'ells no es mereix que ens fem les dures, reina. És tan cansat, anar de dura per la vida!

—No ho aguanto més! Estic fins a... Fins a...

—Fins al cony, reina, digues-ho. Veuràs que bé que va renegar una mica. Tota la psiquiatria moderna hi està d'acord: renegar és saníssim. Però no has de plorar, això sí que no.

—És que tu no ho entens!

—Que no?

—No! Qui em va ficar en l'embolic de fer-li dentetes al Claudi? Qui em va dir d'estudiar, de trobar feina i tot plegat? Vas ser tu!

—Perquè estaves enconyadíssima amb el panxa-de-cul d'en Claudi, tia! Així m'ho agraeixes! I a sobre em vas tornar una brusa nova feta una pelleringa, amb una pudor a les aixelles que no se n'ha anat mai més.

La Sofia plora, la cara entre les mans, i la Neli se'n penedeix i li torna a dir «reina», «preciosa», «maca» i totes les coses que la fan més afectada que no afectuosa, i li demana perdó.

—És que quan t'agafa el nervi, reina, no hi ha qui t'aguan-ti. De vegades el comprenc, el panxa-de-cul aquell... Va, maca, prou. Ja veuràs com la Neli també t'ho sap resoldre, això. T'agrada la feina. T'agrada ser independent. Ho has tastat i ja no te'n pots estar, i fer de mestressa de casa et cau de les mans, oi? I ara el mamó del Claudi se n'ha tornat enrera i no vol marxar.

—Diu que marxi jo! Que el pis l'ha pagat ell! Si només fa quatre dies que treballo! On vol que visqui? És un egoista!

—El que necessites és que en Claudi torni a tenir ganes de marxar. I per a això només hi ha tres procediments: primer —l'ungla corba i llarga és avui de color taronja; o, millor, de color mandarina—, que s'ho trobi tot fet un fàstic cada dia...

—Ja ho he provat, això! I no sols per convèncer-lo que estaria millor vivint pel seu compte, sinó perquè *realment* tinc molta feina. Si vull pujar en l'escalafó, he de ser *im-pres-cin-di-ble*, entens?

—No funciona?

—No.

—Segon, doncs: que tingui una paia nova. Hi ha qui en lloguen: una noieta, una estudiant que va curta de peles. Se li demana que encaramel·li un tio. Quan el paio ja ha fotut el camp de casa, perquè va de bòlit per ella, l'estudiant li diu, home, els pares ho han descobert, t'he de deixar i ningú no pren mal.

La Sofi acota el cap, mirant el mocadoret, sempre xop de penes, el pobre. Sort que el cambrer d'«El bon suís» li acaba de portar la xocolata amb nata i això l'anima. Fins i tot somriu. No somriu a ningú en particular, ni a la Neli, ni al cambrer ni al local d'«El bon suís»: somriu a la seva xocolata amb nata. Blanca i negra. Calenta i dolça. En podria fer una cançó. Una cançó folk, tan maca que la cantaria la Maria del Mar Bonet, amb la seva veu vellutada, al teatre Grec, les càlides nits d'estiu que hi ha funció.

—Què me'n dius d'això de l'estudiant?

—Que no.

—Per què?

—Perquè ja ho he fet. Amb la veïna. «Només tontejar una mica, eh?», li vaig dir. Va acceptar perquè vaig fer-li llàstima, dient que era molt dissortada, que en Claudi ja no m'estimava i que volia que tingués la comparació d'una altra, de més moderna.

—És moderna, la teva veïna?

—No ho sé. Però és prima. Molt prima. Però sobretot va acceptar perquè li vaig donar deu mil cuques.

—I?

—No va resultar. Em va dir: «Ei, tu, Sofi, aquesta de dalt està com un llum. Se'm fa l'apegalosa. I és plana

com una post de planxar, la pobra! Mira que n'està, de mal repartit, el món!».

—Bé, així doncs, només ens queda el tercer procediment: aquest no falla mai. Mai dels mais. Ni un sol cas. És perfecte.

La Sofia s'ha acabat la xocolata i es llepa els llavis, sense miraments. Li brillen els ulls de satisfacció i escolta amb paciència amorosida el tercer consell infal·lible de la Neli.

—L'has d'enganyar...

—Però si ja...!

—No, xata, no. No dic *fer veure* que l'enganyes. L'has d'enganyar *de debò*.

La Sofia rumia una estona. Té les celles corrugades i un gest de desdeny a la boca —una boca on hi ha lleugeres restes de xocolata amb nata.

—Si sabessis la mandra que em fa! Estic dels tios fins a... Fins a...

—Fins al cony, reina. Però els homes, tots els homes són així: el concepte de propietat privada el porten a la sang. Si algú gosa prendre'ls la *seva* propietat, només reaccionen de dues maneres: a mata-degolla (i en Claudi no és d'aquests) o amb un silenci ofès. Aquests segons foten el camp. I no tornen. Davant l'adulteri (no el d'ells: el de la seva dona) reaccionen amb el mateix fàstic que quan senten la paraula comunisme.

—N'estàs segura?

—Segura.

—Em fa tanta mandra!

—Això o aguantar el panxa-de-cul.

—Segur que no em perdonarà, després? Perquè passar per tot això perquè després em perdoni...

—Segur. Això t'ho dic jo.

Les dues amigues es posen a riure, i repeteixen a duo: «Això t'ho dic jo!». Al capdavant decideixen demanar, cadascuna, una altra xocolata amb nata. «Ah, i amb melindros. Siplau, no es descuidi els melindros, cambrer.»